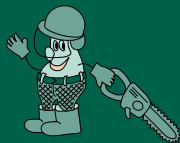

Darbā
neriskē-
ievēro
darba
drošību!

AIZSARDZĪBA

Darba aizsardzības priekšraksti

**ATGĀDNE
MEŽISTRĀDES
DARBINIEKIEM**

DARBA

ATGĀDNE PAREDZĒTA

Mežstrādniekiem, kas nodarbināti mežistrādes un meža kopšanas darbos. Atgādnes mērķis ir atkārtoti atgādināt mežistrādes darbiniekiem pamatprasības darba aizsardzībā.

IEGAUMĒ!

Tava iepazīšanās ar šo atgādni neaizstāj darba drošības instruktāžas. Izskaidrot darba drošības instrukcijas un informēt Tevi par darba vides riskiem, kuriem Tu esi pakļauts, kā arī citiem darba aizsardzības jautājumiem ir darba devēja pienākums.

Vai **Tu zini**, ka Latvijā 2002.gadā nelaimes gadījumos darbā cieta 1309 darbinieki, no tiem 52 gāja bojā, bet 183 darbinieki guva smagas traumas.

2002.gadā nelaimes gadījumos ir cietuši 133 mežstrādnieki, no tiem 10 gājuši bojā, bet 19 guvuši smagas traumas. Tādejādi 2002.gadā katrs piektais bojā gājušais darbinieks Latvijā bija mežstrādnieks!

KĀPĒC NOTIEK NELAIMES GADĪJUMI?

Nelaimes gadījumi notiek tāpēc, ka netiek ievērotas darba aizsardzības instrukcijas un mežistrādes darbu tehnoloģija, tostarp:

- atrašanās bīstamā zonā, koku gāšanas brīdī;
- netiek izmantoti koku gāšanas palīg līdzekļi;
- nelieto individuālos aizsardzības līdzekļus;
- mežistrādes darbus veic nepiemērotos klimatiskos apstākļos;
- netiek novākti bīstamie koki;
- atstāti nozāģēti iekārušies koki;
- sagarumošanu neveic uz speciālas estrādes.

Nelaiemes gadījumu piemēri:

Viens no V.D. gāztajiem kokiem iekārās otrā kokā, darbinieks zāģēja nākamo koku, lai to gāžot, nogāztu arī iekārušos koku. Krītošais koks slīdot traumēja darbinieku.

Lai sagatavotu malku, brigāde trīs cilvēku sastāvā strādāja mežā. Viens zāģēja kokus, divi atzaroja nozāģētos. Lai paņemtu aizmirsto cirvi, M.B. atgriezās bīstamajā zonā un tika traumēts ar krītošu koku.

M.E. nozāģēja koku, bet tas palika stāvēt, jo nebija, ar ko to nogāzt. M.E. tālāk gāja zāģēt nākamo koku, kad tam virsū uzkrita nozāģētais koks.

A.A., veicot baļķu kraušanu un šķirošanu, celtnim pieāķēja 27 baļķus. Tos paceļot un pārvietojot, celtnis apgāzās un tā vadītājs gāja bojā.

Kā jārikojas, lai Tu varētu droši veikt savu darbu?

ATCERIES!

Stājoties darbā, Tev ar darba devēju obligāti jānoslēdz **darba līgums** un darba devējam Tev jānodrošina:

1. veselībai un dzīvībai **nekaitīga darba vide** un **darba apstākļi**.
2. **Ievadinstruk tāža**, kurā Tevi iepazīstina ar uzņēmuma darba organizācijas un darba drošības pamatjautājumiem, tostarp: ar esošiem darba vides riska faktoriem, kuriem Tu esi vai vari tikt pakļauts; darba aizsardzības līdzekļiem un drošības zīmēm; ugunsdrošības prasībām un rīcību ugunsgrēka gadījumā; pirmās palīdzības sniegšanu; darbinieku rīcību, ja ir noticis nelaimes gadījums darbā; iekšējās kārtības noteikumu pamatprasībām. Darba devējam jābūt pārliecinātam, ka esi sapratis darba aizsardzības instrukcijas prasības. Par instruk tāžas veikšanu Tu paraksties Ievadinstruk tāžu

reģistrācijas žurnālā.

3. **instruktāža darba vietā**, kuras gaitā Tevi iepazīstina ar veicamā darba veida raksturīgajiem darba drošības jautājumiem un praktiski parāda droša darba metodes un paņēmienus. Darba devējam jābūt pārliecinātam, ka esi sapratis darba aizsardzības instrukcijas prasības. Par šīs instruktāžas veikšanu Tu paraksties Darba aizsardzības instruktāžu reģistrācijas žurnālā.

Nekad neparaksties instruktāžu žurnālos bez instruktāžas saņemšanas!

4. **bezmaksas** individuālie aizsardzības līdzekļi.
5. **obligātā** veselības pārbaude ārstniecības iestādē un tās atkārtojums tās atkārtojums, ja to prasa veicamais darbs un ja Tavu veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt kaitīgie darba vides faktori vai Tu veic darbu īpašos apstākļos.

Stājoties darbā, par veselības stāvokļa pārbaudi maksā pats darbinieks vai pēc savstarpējas vienošanās — darba devējs.

6. ātri pieejamu **pirmās palīdzības aptieciņu**.
7. **apsildīšanas telpas**, kurās Tu vari arī izžāvēt apģērbu un aizsargapavus, ja darbs notiek atklātā laukā vai neapsildāmā telpā temperatūrā zem + 5 grādiem pēc Celsija.
8. **iepazīšanās** ar cirmsmas izstrādes tehnoloģisko karti.

Tev jābūt vakcinētam pret ērcu encefalītu!

TAVS PIENĀKUMS

- rūpēties par savu drošību un veselību, kā arī to personu drošību un veselību, kuras var ietekmēt Tavs darbs;
- **ievērot** darba drošības (darba aizsardzības) un ugunsdrošības instrukcijas;
- **pildīt** uzņēmuma iekšējās kārtības noteikumus;
- **ievērot** darba devēja, tiešā darba vadītāja un darba aizsardzības speciālista rīkojumus un norādījumus, kas attiecas uz drošu darbu veikšanu un darba aizsardzību;

- profesionāli pareizi rīkoties ar mašīnām un iekārtām; izmantot darbu tehnoloģijā paredzētās aizsargierīces un palīgierīces;
- **lietot** koku gāšanā palīglīdzekļus, tostarp:
 - koku gāšanas dakšas un lāpstīņas;
 - kantāķus, ķekšus, sviras;
 - rokas vinčas (minimālais troses garums 35 m)
 - metāla ķīļus, hidroķīļus
 - 5-8 m cilpeņus
- neveikt patvaļīgas darbības, kas neattiecas un Tavu kompetenci un kuras var apdraudēt Tavu vai citu darbinieku drošību;
- **lietot individuālos aizsardzības līdzekļus** (aizsargķiveres, aizsargbrilles, sejas aizsargvairogi, aizsargcimdus, aizsargapavus, respiratorus u.c. līdzekļus, kas domāti Tavas drošības un veselības aizsardzībai); pēc aizsardzības līdzekļu lietošanas tie jānovieto tiem paredzētajā vietā;
- **nekavējoties ziņot** darba devējam, tiešajam darbu vadītājam, darba aizsardzības speciālistam vai uzticības personai par nelaimes gadījumu vai tā iespējamiem draudiem;
- **sniegt pirmo palīdzību** nelaimes gadījumā cietušajiem un vajadzības gadījumā izsaukt medicīnisko palīdzību;
- apmeklēt obligātās veselības pārbaudes saskaņā ar darba devēja rīkojumu;
- nekādā gadījumā darba laikā **nelietot alkoholu** vai **citas apreibinošas vielas** (narkotikas)!

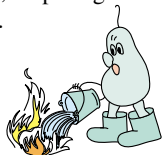
TAVAS TIESĪBAS

- **ievēlēt**, ja uzņēmumā nodarbināti vairāk par 5 darbiniekiem, uzticības personu, kura pārstāv darbinieku intereses darba aizsardzībā;
- **neuzsākt** vai **pārtraukt darbu**, ziņojot tiešajam darbu vadītājam un uzticības personai, ja darba apstākļi rada draudus Tev vai apkārtējo cilvēku veselībai;
- **neuzsākt** darbu, ja mežizstrādes darbos izmantojamās mašīnas, ierīces, darbarīki neatbilst to ekspluatācijas un darba

aizsardzības normatīvo aktu prasībām, kā arī ja nav laikus izgājuši noteikto kārtējo pārbaudi;

- **atteikties** veikt darba uzdevumu, ja darbu izpilde neatbilst Tavai profesionālajai sagatavotībai.
- **pieprasīt** individuālās aizsardzības līdzekļus, lai pasargātu sevi no veselībai kaitīgiem darba vides faktoriem.

Iegaumē!

1. Mežā aizliegts:

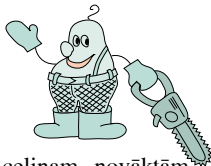
- vienlaidus dedzināt ciršanas atliekas;
 - dedzināt ciršanas atliekas un kurināt ugunsurus tuvāk par 2m no augošajiem kokiem.
2. mežā ugunsnedrošā laika posmā, ko izziņo ar Valsts meža dienesta rīkojumu, **aizliegts:**
- kurināt mežā ugunsurus, izņemot šim nolūkam ierīkotās vietās;
 - ekspluatēt mežā vai uz meža ceļiem transportlīdzekļus u.c mehānismus bez dzirksteļu uztvērējiem. Ugunsnedrošā laikā ciršanas atliekas atļauts dedzināt tikai zemas ugunsbīstamības apstākļos un ar mežziņa iekreizēju atļauju.
3. Mežcirtes darbi jāpārtrauc sliktos laika apstākļos: lietusgāze, pērkona negaiss, sniegputenis, bieza migla, kad redzamība mazāka par 50 m.
4. Paaugstinātās cirmsās aizliegta koku gāšana, trielēšana, atzarošana un stumbru sagarumošana, ja vēja ātrums pārsniedz 8,5 m/s.
5. Līdzienā vietā aizliegta koku gāšana, ja vēja ātrums pārsniedz 11,0 m/s. Koku trielēšanas, atzarošanas un stumbru sagarumošanas darbi šādos apstākļos nav ierobežoti.
6. Koku gāšanas laikā bīstamā zonā aizliegts veikt koku trielēšanu, atzarošanu un stumbru sagarumošanu. Koku gāšanas laika sākumu un beigās nosaka tiešais darbu vadītājs. Bīstamā zona līdzenumos ir teritorija 50 m rādiusā ar slīpumu līdz 15° — 60 m rādiusā no koku gāšanas vietas, bet ar

slīpumu (pauguros) lielāku par 15° — gar nogāzi līdz paugura pakājei.

7. Veicot koku treilēšanu, atzarošanu un stumbru sagarumošanu, jāievēro drošības zona. Drošības zona šķērsām nogāzei ir attālums starp darbiniekiem, kas veic minētos darbus, izņemot koku gāšanu. Šim attālumam ir jābūt ne mazākam par 30 m un norobežotam ar brīdinājuma zīmēm un uzrakstiem. Ar izmantotajām brīdinājuma zīmēm, uzrakstiem, koku gāšanas uzsākšanas un beigšanas signāliem Tu tiec iepazīstināts darba drošības instruktāžu laikā.
8. Pirms koku gāšanas jābūt attīrītam atiešanas celiņam, ne īsākam par 4 m un 45° leņķī pretēji koku krišanas virzienam.
9. Aizliegts atstāt nozāģētus iekārušos kokus, kā arī zāģēt blakus koku, lai ar to nogāztu arī iekārušos. Iekārušos kokus nogāž ar vinču vai citiem tam piemērotiem palīglīdzekļiem. Izņēmuma gadījumos, ievērojot piesardzību, var rīkoties ar svirām.
10. Mežcirtes darbos strādājošajiem, kā arī personām, kas ieradušās cismā, obligāti jāvalkā aizsargķiveres.
11. Visos mežstrādes darbos ieteicamas strādāt redzes attālumā vismaz diviem cilvēkiem.
12. Rīkojies saskaņā ar darba devēja instruktāžu darba vietā.

ZINI !

1. Veicot koku gāšanu ar motorzāģiem:
 - pirms koka gāšanas un atzarošanas uzsākšanas apkārt kokam jābūt izcirstam traucējošam pamežam, attīrītam atiešanas celiņam, novāktām kritālām un notīrītam snigam;
 - koku gāšanas un stumbru atzarošanas laikā seko, lai pārvietošanās brīdī motors atrastos režīmā, kas ļauj zāģa ķēdei apstāties;
 - zāģa ķēdes iestrēgšanas gadījumā necenties to izraut, palielinot motora apgriezienus. Pēc dzinēja apturēšanas atbrīvo to ar ķīļa vai citu palīgierīču palīdzību;

- asinot zāģa ķēdes zobus, ievēro motorzāģa firmas izgatavotājas asināšanas instrukciju;
- degvielas iepildišanu motorzāģī veic tikai tad, ja dzinējs izslēgts;
- gāžot kokus, izmanto palīglīdzekļus: gāšanas dakšas, lāpstiņas, ķīļus u.c.;
- koku gāšana kailcirtē motorzāģa vadītājam obligāti jāveic divatā ar palīgu, ja koku resnums (krūšu augstumā) ir lielāks par 22 cm un darbu veic bez mehanizēta gāšanas palīglīdzekļu izmantošanas, kā arī degumos, vējgāzē un vējlauzēs, sanitārās cirtēs, cirsmu sagatavošanas darbos, uz nogāzēm ar slīpumu vairāk par 20°;
- atstāj nepārzāģētu koksnes joslu, līdz 40 cm resniem kokiem — 2 cm; līdz 60 cm — 3 cm; resnākiem par 61 cm — 4 cm. Turpejošiem kokiem atstāj par 2 cm platāku joslu;
- aizzāģējuma dziļumam taisni augošiem kokiem jābūt ne mazāk kā 1/4 no koka diametra, bet kokiem, kas noliekušies gāšanas virzienā 1/3 no diametra;
- slīpi uz sāniem augošiem kokiem attiecībā pret gāšanas virzienu jābūt ķīļveida nepārzāģētai joslai un ķīļa galotnei jāatrodas slīpuma virzienā;
- gāžot kokus, kuru diametrs ir lielāks par 1 m, koka aizzāģējumu izpildi ar diviem paralēliem griezumiem. Tehnoloģiskajā kartē jābūt norādītiem paņēmieniem liela izmēra koku gāšanai noteiktos apstākļos;
- cirsmās ar nogāzes slīpumu, lielāku par 15°, koki jāgāž pa slīpumu, bet cirsmas izstrāde jāveic no nogāzes pakājes uz augšu;
- koki jāgāž augošo koku spraugās, veicot darbu izlases, pakāpeniskajās, sanitārajās un krājas kopšanas cirtēs;
- nedrīkst kokus gāzt meža sienā;
- nedrīkst kokus gāzt uz nogāzēm ar slīpumu, lielāku par 25°, kas pārklātas ar sniegu, dziļāku par 60 cm.

2. Veicot stumbru sagarumošanu:
 - gan sagarumošanu, gan garo kokmateriālu apstrādi ar motorinstrumentiem veic uz sagarumošanas estakādēm;
 - šķirojot saiņus, izmanto mehānismus, bet ja tos izkliedē ar rokām, izmanto palīglīdzekļus: ķekšus, kantāņus, sviras, laužņus;
 - elektroinstrumenta kabeli piekar ne zemāk par 3 m virs sagarumošanas estakādes;
 - sagarumojot stumbrus ar motorinstrumentiem un kraujot ar autoceltni, neveic šos darbus vienā sagarumošanas laukumā.
3. Veicot kokmateriālu treilēšanu ar traktoriem:
 - koku treilēšanu ar kāpurķēžu traktoriem garenvirzienā pa paugura nogāzi drīkst veikt, ja sagatavots treilēšanas ceļš, kura slīpums tā šķērsgriezumā: ziemā un slapjā laikā mazāks par 15° , vasarā, sausā laikā -25° , un šķērsām nogāzei ceļam šķērsgriezumā jābūt bez slīpuma;
 - koku treilēšanu ar riteņtraktoriem drīkst veikt, ja nogāzes pacēlums nav lielāks par 7° , ja kritums nav lielāks 17° sausā laikā vasarā, bet **ziemā** un slapjā laikā, ja kritums nav lielāks par 13° ;
 - ja koku treilēšana notiek bez cilpeņošanas tumšā diennakts laikā, cīrsmā jāstrādā ne mazāk kā divām mašīnām.
4. Jāseko, lai kokmateriālu vešanas transports būtu apgādāts ar statņiem un ierīcēm, kas neļauj kokmateriāliem noslīdēt.
5. Lai novērstu apgāšanos, pirms kraušanas darbu sākšanas ar autokrāvēju (hidraulisko celtni) pārlicinies, vai pamatne zem autokrāvēja (celtņa) ir pietiekami līdzena un cieta. Necel kravu, kuras svars pārsniedz ekspluatācijas noteikumos norādīto.

Ievērojot šo atgādni, Tu varēsi droši veikt savu darbu!

MEŽISTRĀDES DARBINIEK IEGAUMĒ!

Ja tomēr darbā notiek nelaimes gadījums vai saslimšana ar arodslimību, atkarībā no kaitējuma sekām Tev **izmaksā**:

- slimības naudu un slimības pabalstu;
- atlīdzību par darbaspēju zaudējumu.

Apmaksā

- ar ārstēšanu saistītos papildu izdevumus un pakalpojumus;
- rehabilitācijas un pārkvalifikācijas izdevumus.

Ar ārstēšanu saistītiem papildu izdevumiem jābūt apliecinātiem ar attiecīgās iestādes izsniegtiem čekiem, kvītiem un medicīniskiem dokumentiem.

Ja darba traumas vai arodslimības rezultātā iestājusies apgādnieku nāve, tad **izmaksā**:

- atlīdzību par apgādnieka zaudējumu darba nespējīgiem ģimenes locekļiem, kas bijuši tā apgādībā;
- apbedīšanas pabalstu.

Visu to Tu vai Tava ģimene varēs **saņemt Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras filiālē pēc dzīvesvietas** tad:

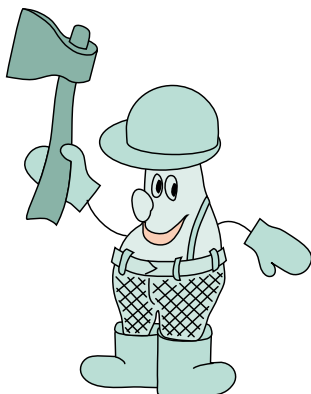
- ja Tev ir noslēgts darba līgums ar darba devēju un par Tevi tiek veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas;
- ja Tu darba laikā neesi lietojis alkoholu;
- ja ir akts par notikušu nelaimes gadījumu darbā vai speciāls ārstu komisijas atzinums par arodslimību.

Paralēli tam var saņemt papildus kompensāciju, ja tā paredzēta darba līgumā.

ZINĀŠANAI!

- Detalizētāku informāciju par darba aizsardzības jautājumiem Tu vari saņemt **Valsts darba inspekcijā** (Rīgā, K.Valdemāra ielā 38, LV-1010, tel. 7021751 vai 7021704) vai tās reģionālajās inspekcijās.
- Ja nepieciešama informācija vai konsultācijas arodslimību vai darba traumu gadījumā, vērsies **Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā** (Rīgā, Lāčplēša ielā 70a, LV-1011, tel. 7013692, 7013650) vai tās filiālēs Latvijas rajonos.
- Ja tev ir jautājumi, kas attiecas uz darba aizsardzību kokapstrādē vari griezties arī **Latvijas Brīvo arodbiedrību savienībā** (tel. 7275469) vai **Meža nozaru arodbiedrībā** (tel. 7035944) (Adrese abām institūcijām: Rīgā, Bruņinieku ielā 29/31, LV-1001)

***Darbā neriskē -
ievēro darba drošību!***